

SÈRIE 5

Primera part

1.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

- (a) Zaira representa la poesia i personifica l'ideal de Joanet. La cançó que canta a l'escena IX és l'últim número de l'actuació del grup de comedians. Acabada la cançó, no aplaudeix ningú perquè no l'ha entesa ningú. Zaira passa la safata i l'únic que hi deixa una moneda és Joanet. Ella, però, la rebot per terra. **(0,5 punts)**
- (b) A la cançó, Zaira hi sintetitza la vida de l'artista i el seu sacrifici en la missió transformadora de la societat a través de l'art. La cançó conté motius decadentistes, com la flor que s'esfulla, i l'artista és presentat com algú que no pot defugir la seva condició i que se sacrifica per redimir els altres del mal de la prosa portant-los la poesia, tot i que, malgrat aquest sacrifici, només rep incomprensió i ingratitude. **(1 punt)**
- (c) En rebotre Zaira la moneda a terra, l'Arcalde s'indigna que els comedians rebutgin els diners —la cosa que més valora la gent del poble— i els fa fora. En aquest punt es produeix la ruptura entre els dos mons: la gent del poble gris no és capaç de concedir a l'art i a l'artista el tracte que es mereixen i no valora el sacrifici que fan els artistes per treure'ls de l'ensopiment. **(1 punt)**

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot superar els 2,5 punts assignats.

2.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

- (a) La segona part de *Bruixa de dol* comprèn les quatre darreres seccions: s'inicia amb la secció «Avui les fades i les bruixes s'estimen» —que només conté un poema—, seguida de les seccions «Els núvols duïen confetti a les butxaques» —vuit poemes— i «Sense llops ni destrals» —sis sonets, l'últim triple— i es tanca amb la secció «Vuit de març» —també amb un sol poema. En general, la segona part suposa l'assumpció, per part del jo poètic, del jo col·lectiu, i es fonamenta en la reivindicació de les causes feministes. La veu poètica s'adreça majoritàriament a les dones i, a través de poemes de tipologia diversa, fa una crida a la unió, al sentiment de pertinença al grup i a la solidaritat. **(1 punt)**
- (b) La primera secció de la segona part, «Avui les fades i les bruixes s'estimen», està formada per una sola composició poètica, un sonet de versos alexandrins amb rima consonant; és un poema programàtic que conté un missatge de reconciliació entre totes les dones i simbolitza el pas del jo individual al jo col·lectiu. La segona secció, «Els núvols duïen confetti a les butxaques», conté vuit poemes (dedicats a amigues) que enllacen amb la literatura popular (ús de la forma de la cançó, de la mètrica irregular i de la rima assonant) i en què es tracten temes com la pertinença al col·lectiu femení, la solidaritat entre les dones i la reivindicació feminista (la secció es clou amb el poema «Cançó de fer camí», en què el jo poètic s'adreça a les dones i les convida a pujar a la barca del feminisme). La tercera secció, «Sense llops ni destrals», comprèn sis sonets (l'últim amb tres parts, cadascuna de les quals és un sonet) en els quals l'eix temàtic continua sent la unió de les dones, amb la idea també que s'han d'acabar les amenaces i les pors, simbolitzades per elements amb referents masculins com els llops i les destrals del títol. L'última secció és «Vuit de març», d'un únic poema, programàtic i emblemàtic de la lluita feminista. **(1,5 punts)**

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

3.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

- (a) Espriu va escriure *Antígona* el 1939. Aquesta primera versió la va revisar el 1947 i es va publicar el 1955. La segona versió és dels anys seixanta i es va publicar el 1969. **(0,5 punts)**
- (b) Els canvis principals entre la primera i la segona versió són: l'afegitó del cant en alexandrins de les veus, al final de la primera part, i la inclusió del personatge del Lúcid Conseller. El cant amb alexandrins és una adaptació del cor de les tragèdies clàssiques. El Lúcid Conseller, escèptic i irònic, fa de contrapunt al conflicte plantejat: té una visió crítica i antiheroica del sacrifici d'Antígona, que considera inútil, i una visió desesperançada dels fets històrics. **(1 punt)**
- (c) En la primera versió, escrita just a les acaballes de la Guerra Civil espanyola, la visió d'Espriu, a través del personatge d'Eumolp, és que la reconciliació i la pau són possibles. En la segona versió, després de vint-i-cinc anys de dictadura franquista i després de la Segona Guerra Mundial, el missatge d'Antígona de perdó i reconciliació entre vencedors i vençuts és vist amb escepticisme. Aquesta interpretació de l'obra la dona el discurs final del Lúcid Conseller, en el qual el personatge pot interpretar-se com un alter ego d'Espriu i fa la funció de contrapunt, per remoure la consciència de l'espectador/lector, acostar els fets a la realitat política del moment i posar de manifest la universalitat de la baixesa de la condició humana. **(1 punt)**

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

4.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

- (a) La novel·la s'estructura en dues parts, que corresponen als dos anys en què transcorre l'acció. La primera part comprèn l'arribada de Laura a Comarquinal, la presentació dels ambients i dels personatges, i acaba amb la ruptura implícita del matrimoni després de la mort de la filla. La segona part està marcada pel personatge de Pere Gifreda, que és qui desencadena l'acció, i hi predominen les descripcions del procés psicològic, intern, dels personatges. La segona part acaba amb l'escàndol i la difamació que fan que Laura fugi i torni a Barcelona. **(1,25 punts)**

- (b) La novel·la està narrada en tercera persona. El narrador és omniscient i es focalitza sovint en els personatges principals, sobretot en Laura. De vegades fa servir algunes tècniques narratives en voga a principis del segle XX: la memòria involuntària, el discurs indirecte lliure i el monòleg interior. El narrador passa progressivament d'una posició externa —amb un temps i un espai cronològics— a una posició interna dels personatges —la realitat s'allunya o adopta característiques simbòliques—. **(1,25 punts)**

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot superar els 2,5 punts assignats.

Segona part

1.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els 3 punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si explica que:

- (a) La novel·la es presenta al lector com una autobiografia de Carola Milà, que escriu durant la seva vellesa a Mallorca per repassar la seva vida, recrear-la i interpretar-la per tal de construir-se com a personatge. Aquest fragment forma part del pròleg, en el qual Carola Milà reflexiona sobre la manera com ha de presentar la seva vida en aquestes memòries que li ha encarregat l'editor Cosme Tudurí. En el fragment, s'hi planteja la qüestió de si ha de narrar la seva vida en primera persona, com en unes memòries convencionals. **(0,5 punts)**
- (b) Aquest joc metaliterari es tradueix en dos plans ficticials. En primer lloc, en les parts (pròleg), com aquest fragment, o en els fragments del cos de la novel·la dedicats a l'escriptora i al seu entorn durant l'estada a Mallorca, especialment els diàlegs amb el seu editor, Cosme Turdurí, que li encarrega les memòries i li suggereix canvis (com ara convertir-les en una novel·la, cosa que farà ell mateix). En segon lloc, els 15 capítols que narren una part del periple vital de Carola Milà des del naixement, a cavall del segle XIX i XX, fins al 1956, quan des de París és assabentada per carta de la mort del seu marit, Esteve Plans. **(1,25 punts)**
- (c) En la narració de la vida de Carola Milà s'hi combinen dos punts de vista narratius: la narració en primera persona i la narració en tercera persona. La novel·la comença en primera persona, tal com diu Carola Milà que farà en aquest fragment, per donar versemblança a la història que s'explica. La primera persona és pròpia del gènere autobiogràfic i memorialístic, com l'obra *Mémoires de Rigolboche* (1860), de Marguerite Rigolboche, citada en aquest fragment i que, a més, proporciona a Capmany el títol de la novel·la. La primera persona també és característic, tal com s'explica en aquest fragment, de la novel·la picaresca. Aquest model és paral·lel a la novel·la anglesa del segle XVIII, com *Moll Flanders*, de Daniel Defoe, un dels llibres que Carola Mila esmenta més endavant en el pròleg. També depenen d'aquests models novel·lístics els extensos títols-resum dels capítols, amb fórmules narratives d'introducció com ara «De com...», «On es parla...», «Hi serà contat...». Finalment, l'ús de la tercera persona, que al pròleg no queda clar si es farà servir («i després ja veurem») s'inicia al capítol 5 de la novel·la, és una veu en tercera persona de tipus omniscient, que permet a la narradora crear una

Proves d'accés a la Universitat 2024, convocatòria ordinària. Criteri específic d'avaluació

distància objectiva, per poder parlar de si mateixa tal com la veien els altres i també com si parlés d'algú altre. **(1,25 punts)**

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna altra qüestió pertinent no explicitada en l'enunciat, se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació no pot sobrepassar els 3 punts assignats al contingut. Els altres 2 punts s'atorgaran segons la capacitat de presentar, estructurar i redactar el comentari, la claredat i la coherència expositives, i la capacitat d'anàlisi.

2.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els 3 punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si explica que:

- (a) Aquest poema pertany a la secció «Intermezzo», que fa la funció de mitja part, de transició, entre la primera part del llibre, «Visions» (mirada al passat), i l'última, «Cants» (projecció cap al futur). «Intermezzo» aplega catorze poemes circumstancials o descriptius que retraten el present. La secció «Intermezzo» sembla la menys cohesionada, no hi ha una tesi unitària que la lligui, però l'aspecte temporal n'esdevé un fil conductor. **(0,75 punts)**
- (b) Els poemes d'«Intermezzo» segueixen el pas del temps al llarg de l'any, les estacions i les festes religioses i populars, i inclouen altres temes com el paisatge i els records familiars. «Dimecres de cendra» forma part de la categoria de celebracions cristianes, remet a la litúrgia de l'inici de la Quaresma i, doncs, als dejunis i abstinències de la carn. D'altra banda, el poema està dedicat «a una noia». **(1 punt)**
- (c) En aquest poema la figura femenina rep un tractament semblant al de l'Adalaisa del comte Arnau: el jo poètic insisteix que esculli el vitalisme en lloc de l'espiritualitat mística. En efecte, el poeta demana a la noia que no es deixi fer la marca de cendra al front de la litúrgia cristiana («No et facis posar cendra»), que ens recorda la mort (la condició mortal de l'ésser humà, la fugacitat de l'existència), sinó que, al contrari, segueixi els sentits, la vida. La noia, «patró de joventut», «verge de la sang tendra» —jove, doncs, a l'inici de la vida— és contraposada a la mort, a la cendra («que no té res que veure — la mort, la cendra, amb tu»). També hi ha contrast en el color rosat de la noia, del front i dels llavis (v. 5 i v. 9), i el gris de la cendra, dels «cendrosos agravis» que ha de rebutjar; de fet, si el rosa ha d'empal·lidir que no sigui per la litúrgia clerical, sinó pels sentits («altres esblaims»). La noia no ha de fer cas, doncs, de la «trista paraula» del sacerdot, que ens recorda que hem de morir, sinó que ha d'apostar pels sentits, per la vida. **(1,25 punts)**

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna altra qüestió pertinent no explicitada en l'enunciat, se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació no pot sobrepassar els 3 punts assignats al contingut. Els altres 2 punts s'atorgaran segons la capacitat de presentar, estructurar i redactar el comentari, la claredat i la coherència expositives, i la capacitat d'anàlisi.